

FILHARMONIA
SZCZECIN

WWW.FILHARMONIA.SZCZECIN.PL

1 października 2021 roku
Piątek – godz. 19.00

GRANDIOSO BEETHOVEN | Missa solemnis

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii
im. M. Karłowicza w Szczecinie

State Choir Latvija

Iwona Sobotka – sopran
Agnieszka Rehlis – mezzosopran
Matheus Pompeu – tenor
Adam Palka – bas

José María Moreno – dyrygent

Szanowni Państwo,

dobrym obyczajem przyjętym w salach koncertowych jest oklaskiwanie wykonawców wieloczęściowego utworu dopiero po jego zakończeniu.

Krótkie przerwy między poszczególnymi częściami wypełnione są ciszą.

Brawa między częściami, a jeszcze gorzej – w trakcie dłuższej pauzy mogą rozproszyć wykonawców oraz innych słuchaczy, a przez to zburzyć budowane przez muzykę napięcie i nastrój.

Sehr geehrte Damen und Herren,

im Rahmen der Konzertsitten wird bekanntlich angenommen, dass erst nach Beendigung einer mehrsätzigen Komposition applaudiert werden darf.

Kurze Pausen zwischen den einzelnen Sätzen sind mit Stille gefüllt.

Der Beifall zwischen den Sätzen kann sowohl Musiker als auch andere Zuhörer verwirren und infolgedessen durch Musik geschaffene Spannung und Stimmung zunichte machen.

W PROGRAMIE:

LUDWIG van BEETHOVEN

Missa solemnis D-dur op. 123 [80']

1. Kyrie
  - Christe eleison
  - Kyrie eleison
2. Gloria
  - Gratias agimus tibi
  - Qui tollis
  - Quoniam
  - In gloria Dei Patris
  - Amen
  - Gloria in excelsis Deo
3. Credo
  - Et incarnatus est
  - Crucifixus
  - Et resurrexit
  - Credo in Spiritum Sanctum
  - Et vitam venturi saeculi
  - Amen
4. Sanctus
  - Pleni sunt coeli
  - Osanna
5. Benedictus
6. Agnus Dei
  - Dona nobis pacem

IWONA SOBOTKA

Międzynarodowe uznanie zdobyła jako laureatka Grand Prix Międzynarodowego Konkursu Muzycznego im. Królowej Elżbiety w Belgii. Jest również laureatką I nagrody Konkursu Wykonawstwa Polskiej Pieśni Artystycznej w Warszawie, Grand Prix i nagród specjalnych Konkursu Wokalnego im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy oraz I nagrody na East & West Artists International Auditions w Nowym Jorku, co zaowocowało jej debiutem koncertowym w Carnegie Hall.

Artystka regularnie występuje na światowych scenach operowych i estradach filharmonicznych, współpracując z najwybitniejszymi dyrygentami i reżyserami operowymi. Do jej najważniejszych osiągnięć w sezonie 2019/20 należą koncerty z Berliner Philharmoniker i London Symphony Orchestra pod batutą Sir Simona Rattle'a, Orchestre Philharmonique de Luxembourg pod dyrekcją Marka Janowskiego oraz występy podczas Festspiele Baden-Baden, Tokyo Spring Festival i Bayreuther Festspiele. Kreowała postać Paminy w światowej sławy inscenizacji „Czarodziejskiego fletu” Mozarta (Komische Oper Berlin) w reżyserii Barrie Kosky'ego podczas tournée w Makau, Tajwanie i Hiszpanii.

AGNIESZKA REHLIS

Uważana za jedną z najwybitniejszych mezzosopranistek swojego pokolenia. Karierę rozpoczęła jako solistka Opery Wrocławskiej, gdzie zrealizowała wiele znaczących ról: m.in. wzięła udział w spektaklu „Giocondy” Ponchiello, wystawionym na Odrze we Wrocławiu i zarejestrowanym przez Telewizję Polską (2003) oraz w nagraniu opery „Manru” Paderewskiego – album ten otrzymał nagrodę FRYDERYK 2004 w kategorii „Najwybitniejsze Nagranie Muzyki Polskiej”.

Od 2007 roku jest artystką free-lance. Przez wiele lat specjalizowała się głównie w wykonaniach dzieł oratoryjno-kantatowych. W swym repertuarze ma ponad osiemdziesiąt tego typu pozycji, od utworów Bacha po kompozycje Pendereckiego, z którym przez wiele lat współpracowała, uczestnicząc w koncertach prowadzonych przez Mistrza.

W ostatnich latach odnosi również ogromne sukcesy na scenach operowych – gościły ją m.in. mediolańska La Scala, Royal Opera House, Opernhaus Zürich, Sydney Opera House, Lyric Opera of Chicago, Florida Grand Opera, Teatro Real Madrid, Teatro Municipal de Santiago, Teatr Maryjski w Sankt Petersburgu oraz Teatr Wielki – Opera Narodowa w Warszawie.

MATHEUS POMPEU

Brazylijski tenor o pięknej, włoskiej barwie głosu. Występował na wszystkich największych scenach operowych swojej ojczyzny: Theatro Municipal w São Paulo, Theatro Municipal w Rio de Janeiro oraz Palácio das Artes w Belo Horizonte. Jego repertuar obejmuje m.in. partie Tamina w „Czarodziejskim flecie” Mozarta, Rodolfa w „Cyganerii” Pucciniego, Don Joségo w „Tragedii Carmen” Petera Brooksa (na podstawie opery Bizeta), Corrada w „Korsarzu” Verdiego, Beppe w „Pajacach” Leoncavalla, Flaminia w „Miłości trzech królów” Montemezziego i Artura w „Łucji z Lammermooru” Donizettiego.

Zachwycił krytyków i publiczność debiutem w roli Jontka w wykonaniu koncertowym „Halki” Moniuszki z orkiestrą „Europa Galante” pod batutą Fabia Biondiego podczas festiwalu „Chopin i jego Europa” w Warszawie. Partię tę wykonał ponownie na scenie Teatru Wielkiego – Opery Narodowej podczas inauguracji Roku Moniuszkowskiego.

Jest zwycięzcą Międzynarodowego Konkursu im. Adama Didura i finalistą Konkursu Moniuszkowskiego (oba odbyły się w 2019 roku).

ADAM PALKA

Prowadzi aktywną działalność artystyczną na światowych scenach operowych. Brał m.in. udział w światowej premierze opery Tadeusza Kasserna „Comedy of a Dumb Wife” i w koncertowym wykonaniu „Włoszki w Algierze” Rossiniego u boku Ewy Podleś pod batutą Wojciecha Michniewskiego. Od roku 2005 współpracuje z Państwową Operą Bałtycką. W 2007 roku był stypendystą Teatro Lirico Sperimentale w Spoleto, gdzie wykonał partię Don Basilia w „Cyruliku sewilskim” Rossiniego. Podczas festiwalu operowego w Szeged (organizowanego pod patronatem Mezzo TV) wykonał partię Collatinusa w operze Brittena „Gwałt na Lukrecji”.

W 2008 roku debiutował na deskach Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. Lata 2018–2020 przyniosły artyście debiuty m.in. na scenach paryskiej Opéra Bastille, Teatro Liceu w Barcelonie, Teatro Real w Madrycie, Théâtre de Genève, paryskiego Théâtre du Châtelet, Deutsche Oper am Rhein w Düsseldorfie, moskiewskiego Teatru Bolszoi i Staatsoper w Stuttgarcie (gdzie jest członkiem zespołu).

W kolejnych latach artysta zadebiutuje w tak prestiżowych teatrach, jak ROH Covent Garden, Wiener Staatsoper i Canadian Opera Company w Toronto.

JOSÉ MARÍA MORENO

Jeden z najbardziej wszechstronnych, pełnych pasji i energii hiszpańskich dyrygentów swojego pokolenia. Jest dyrektorem muzycznym i artystycznym Orquesta Filarmónica de Málaga w Hiszpanii (od sezonu 2020/21). Urodził się w Palma de Mallorca, studia dyrygenckie podjął w Hiszpanii, a edukację ukończył w Konserwatorium im. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu pod kierunkiem maestro Mikhaila Kukushkina.

Jako ceniony dyrygent jest zapraszany do współpracy przez uznane orkiestry – należą do nich m.in. Orquesta Sinfónica de Madrid, Orquesta Sinfónica de Barcelona y Nacional de Cataluña, Berliner Symphoniker, Brandenburger Symphoniker, Orquesta del Gran Teatre del Liceu, Orquesta de Valencia, Orquesta de la Comunidad de Madrid, Oviedo Filarmonia, Orquesta Sinfónica de las Baleares i Orquesta Sinfónica Nacional de Colombia.

Jest również dyrektorem muzycznym Orquesta Sinfónica de Quintana Roo (Meksyk) i Festiwalu MúsicaMallorca. Występował w Beijing Forbidden City Music Hall, Helsinki Music Center, Berliner Philharmonie, Teatro Liceu de Barcelona, Teatro Colón de Bogotá i Teatro de la Zarzuela w Madrycie. José María Moreno miał też zaszczyt dyrygować w Rzymie w obecności papieża Jana Pawła II, a także przed królem i królową Hiszpanii.

STATE CHOIR LATVIJA

Chór Państwowy LATVIJA jest jednym z najważniejszych ośrodków życia kulturalnego i historii Łotwy. Muzyczny blask chóru określa kultura wokalna i brzmienie łotewskiej tradycji chóralnej, charakteryzujące się ciepłem, równowagą i precyzją. Jest największym profesjonalnym chórem w krajach bałtyckich i regularnie pojawia się w programach koncertowych czołowych orkiestr i dyrygentów na świecie. Od 1997 roku dyrektorem artystycznym i głównym dyrygentem chóru jest Māris Sirmāis, natomiast dyrektorem naczelnym chóru jest Māris Ošlejs.

Sześćdziesięciu członków chóru słynie z niezwyklej muzykalności i umiejętności wokalnych, co czyni chór wyjątkowym instrumentem zdolnym do wykonywania wszystkiego, od subtelnych utworów a cappella po wielkie wokально-symfoniczne arcydzieła.

Chór Państwowy LATVIJA współpracował ze światowej sławy orkiestrami symfonicznymi, w tym z Orkiestrą Royal Concertgebouw, Orkiestrą Symfoniczną Radia Bawarskiego, Orkiestrą Filharmonii Londyńskiej, Państwową Orkiestrą Filharmonii w Hamburgu, Deutsche Kammerphilharmonie Bremen, Israel Philharmonic Orchestra, The Cadaqués Orchestra, The Hong Kong Philharmonic Orchestra czy The Singapore Symphony Orchestra.

Jednym z najważniejszych osiągnięć w historii chóru była współpraca z Royal Concertgebouw Orchestra i dyrygentem Marissem Jansonsem w światowym tournée poświęconym 125-leciu orkiestry.

Chór występował na scenach największych światowych sal koncertowych, m.in. Elbphilharmonie w Hamburgu, KKL Luzern, The Royal Concertgebouw w Amsterdamie, The National Music Auditorium w Madrycie, Lincoln Center w Nowym Jorku, Shanghai Concert Hall, The Esplanade w Singapurze. Cieszy się międzynarodowym uznaniem zarówno za doskonałość wykonawczą, jak i innowacyjne projekty. Jest zapraszany do udziału w produkcjach nagraniowych największych światowych wydawnictw muzycznych.

GRANDIOSO BEETHOVEN | Missa solemnis

Czy zastanawiali się Państwo nad tym, o czym pisze się najtrudniej? Tak, o absolutnych arcydziełach – takich właśnie, jak Beethovenowska **Missa solemnis D-dur op. 123**. Człowiek ma wrażenie, że z jednej strony powtarza oczywistości i frazesy. Z drugiej zaś – że zajmuje się technicznymi detalami, które w sumie mają niewielki wpływ na nasze – słuchaczy – doświadczenie emocjonalne i egzystencjalne. Z trzeciej wreszcie – że jego własne przeżycie, na przykład pauzy generalnej w „Gloria” w tej Mszy, jest zupełnie niewyraźne w jakimkolwiek języku i niepokojąco przekracza granicę intymności. W zderzeniu z ową pauzą pojawia się bowiem niezwykle napięcie, zrodzone z dojmującej bezsilności: oto doświadczenie, o którym nie sposób komukolwiek opowiedzieć.

„Missa solemnis” to najbardziej osobista (a zarazem najbardziej religijna) wypowiedź kompozytora. Opublikowana w roku śmierci Beethovena, stanowi świadectwo pogodzenia się z nieuchronnością odejścia. To najdłuższe i największe dzieło niesceniczne Mistrza z Bonn (czasem trwania i humanistycznym przesłaniem przewyższa je wyłącznie opera „Fidelio”), dzieło artysty przekraczającego w swej dotychczasowej twórczości wszelkie bariery form muzycznych – symfonii, kwartetu smyczkowego, sonaty. A jednocześnie jest to jedyny utwór sakralny w późnej twórczości Beethovena – człowieka wychowanego w duchu rzymskiego katolicyzmu, który nie był bynajmniej gorliwym wyznawcą swej denominacji: kwestionował bowiem (podobnie jak strukturę społeczną swych czasów) religijny rytuał, który zdawał się mu niemożliwy do pogodzenia z osobistym doświadczeniem sacrum.

Być może w świecie duchowym Beethovena około roku 1819 zaistniał jakiś kryzys – sposobów jego przezwyciężenia twórca szukał w poezji i muzyce. Wówczas właśnie arcyksiążę Rudolf Habsburg, mecenas i zarazem uczeń kompozytora, został mianowany arcybiskupem Ołomuńca. Muzyki zaplanowanej na uroczyste objęcie przezeń kościelnego urzędu – komponowanej z nad wyraz wielkim zaangażowaniem – nie udało się Beethovenowi na czas ukończyć. Rękopis partytury, opatrzony stosowną dedykacją, arystokrata otrzymał trzy lata po swej intronizacji.

Gdyby próbować w nieco wcześniejszej muzyce poszukiwać utworów równie niezwykłych jak „Missa solemnis”, byłyby to Bachowska „Wielka msza h-moll” i „Mesjasz” Händla. W samej twórczości Beethovena sięgnęlibyśmy zapewne do ostatnich kwartetów smyczkowych i „Wielkiej fugi B-dur” – ale także do absolutnego przeboju, jakim stała się ostatnia symfonia z jej finałowym przesłaniem, „Oda do radości”.

O tym, jak bardzo prywatną wypowiedzią jest Msza D-dur, świadczą także ingerencje kompozytora – niewielkie, acz bardzo istotne – w tekst liturgiczny (zwłaszcza w „Credo”). I znów ewentualne kompetencje latynistyczne i teologiczne zmuszają słuchacza do postawienia pytania o ich zagadkowy cel, które ostatecznie pozostaje bez odpowiedzi.

Za życia Beethovena „Missa solemnis” nie zabrzmiała w Wiedniu w całości, a opublikowano ją krótko po jego śmierci, w wersji zresztą mocno niedoskonałej, zmuszającej muzykologów do ciągłego podejmowania mozolnego trudu rozszyfrowywania intencji mistrza z Bonn – geniusza, którego cała późna twórczość stanowi jedyny w swym rodzaju fenomen w dziejach sztuki dźwięku.

Zgodnie z tytułem jest to „msza uroczysta” – owo określenie nie odnosi się do jakiegoś szczególnego porządku liturgicznego, lecz w pierwszym rzędzie wskazuje na olbrzymi aparat wykonawczy, przekraczający horyzonty i dotychczasowych mszy, i wcześniejszych dzieł Beethovena. Zarazem jest to msza, która ze względu na swój czas trwania – osiemdziesiąt minut muzyki – zdecydowanie przekroczyła rozsądny czas celebracji, stając się tym samym przede wszystkim utworem koncertowym, wymykającym się kościelnej dyscyplinie. Byłoby to arcydzieło przede wszystkim wypełnieniem misji artystycznej kompozytora, od zawsze marzącego o pisaniu oper i oratoriów – wypełnieniem, które stało się możliwe dzięki przekroczeniu ogólnie przyjętego wzorca mszy koronacyjnej.

Beethovenowi udało się genialnie wyeksponować sens niemal każdego słowa łacińskiego tekstu. Dał także ewidentny dowód na doskonalenie się jego kunsztu orkiestracji (co widać było już chociażby w kolejnych wersjach „Fidelia”). Zwróćmy nadto uwagę na powrót do barokowej techniki quasi-registrowego użycia instrumentów, równoważony przez zapowiadającą romantyzm paletę barw, na odejście (zwłaszcza w fugach zamykających ogniwa „Gloria” i „Credo”) od hierarchicznego myślenia o instrumentach orkiestry, uzyskujących tutaj zupełnie niezwykłą autonomię i sens. Jednym z przykładów Beethovenowskiej pomysłowości w tym zakresie jest fragment, w którym śpiewacy intonują słowa „et incarnatus est de Spiritu Sancto” – stanowią one tło dla szybującej wysoko melodii fletu symbolizującej Ducha Świętego... (80')

Piotr Urbański

ZAPRASZAMY NA KOLEJNE KONCERTY:

08.10.
pt, 19:00

koncert jazzowy
sala symfoniczna

ESPRESSIVO
Schaeffer | Maseli | Tomaszewski

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Szczecinie
Bernard Maseli wibrafon
Wojciech Myrczek głos
Łukasz Poprawski saksofon altowy
Marek Podkowa saksofon tenorowy
Andrzej Świąs kontrabas
Marcin Jahr perkusja
Paweł Tomaszewski fortepian
Sebastian Perłowski dyrygent

15.10.
pt, 19:00

koncert symfoniczny
sala symfoniczna

GRANDIOSO
Elgar | Strauss | Brahms

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Szczecinie
Albrecht Mayer obój
Rune Bergmann dyrygent

Znajdą nas Państwo na:
[facebook.com/filharmoniaszn](https://www.facebook.com/filharmoniaszn) | [instagram.com/filharmoniaszn](https://www.instagram.com/filharmoniaszn) | [twitter.com/filharmoniaszn](https://www.twitter.com/filharmoniaszn)
www.filharmonia.szczecin.pl

1. Oktober 2021
Freitag – 19.00 Uhr

GRANDIOSO
BEETHOVEN | Missa solemnis

Sinfonieorchester der Mieczysław Karłowicz
Philharmonie Szczecin
State Choir Latvija

Iwona Sobotka – Sopran
Agnieszka Rehlis – Mezzosopran
Matheus Pompeu – Tenor
Adam Palka – Bass

José María Moreno – Leitung

IM PROGRAMM:

LUDWIG van BEETHOVEN

Missa solemnis D-dur op. 123 [80']

1. Kyrie
Christe eleison
Kyrie eleison
2. Gloria
Gratias agimus tibi
Qui tollis
Quoniam
In gloria Dei Patris
Amen
Gloria in excelsis Deo
3. Credo
Et incarnatus est
Crucifixus
Et resurrexit
Credo in Spiritum Sanctum
Et vitam venturi saeculi
Amen
4. Sanctus
Pleni sunt coeli
Osanna
5. Benedictus
6. Agnus Dei
Dona nobis pacem

IWONA SOBOTKA

Sie erlangte internationale Anerkennung als Preisträgerin des Grand Prix beim Concours Musical International Reine Élisabeth de Belgique. Sie erhielt auch den 1. Preis beim Wettbewerb für die Aufführung polnischer Kunstlieder in Warschau, den Grand Prix und die Sonderpreise beim Paderewski-Gesangswettbewerb in Bydgoszcz sowie den 1. Preis bei den East & West Artists International Auditions in New York, was ihr u.a. ein Debüt in der Carnegie Hall einbrachte.

Die Sängerin tritt regelmäßig in den prestigeträchtigsten Musikzentren der Welt auf und arbeitet mit den hervorragendsten Operndirigenten und Regisseuren zusammen. In der Saison 2019/20 konzertierte sie u.a. mit den Berliner Philharmonikern und dem London Symphony Orchestra unter der Leitung von Sir Simon Rattle sowie mit dem Orchestre Philharmonique de Luxembourg unter der Leitung von Marek Janowski; sie trat außerdem bei den Festspielen Baden-Baden, dem Tokyo Spring Festival und den Bayreuther Festspielen auf. Sie sang die Partie der Pamina in der weltberühmten Inszenierung von Mozarts „Zauberflöte“ (Komische Oper Berlin, Regie von Barrie Kosky) während einer Tournee in Macau, Taiwan und Spanien.

AGNIESZKA REHLIS

Sie gilt als eine der größten Mezzosopranistinnen ihrer Generation. Ihre Karriere begann sie als Solistin der Breslauer Oper, wo sie zahlreiche bedeutende Rollen interpretierte – sie beteiligte sich u.a. an der Aufführung von Ponchiellis „Gioconda“, die an der Oder in Breslau präsentiert und 2003 für das Polnische Fernsehen aufgenommen wurde, sowie an der Einspielung von Paderewskis „Manru“ für das Label DUX (sie sang die Partie der Asa). Diesem Album wurde 2004 der FRYDERYK-Preis (in Kategorie „Die beste Aufnahme polnischer Musik“) verliehen.

Von 2007 bis heute wirkt sie ausschließlich als freischaffende Künstlerin, spezialisiert sich vor allem auf Oratorien und Kantaten. Ihr Repertoire umfasst über achtzig Kompositionen dieser Art, von Bachs Musik bis hin zu Pendereckis Werken – wohlgemerkt, mit dem polnischen Komponisten arbeitete sie als Solistin viele Jahre zusammen. In den letzten Jahren gastierte sie sehr erfolgreich an vielen Opernhäusern, u.a. an der Mailänder Scala, dem Royal Opera House, dem Opernhaus Zürich, dem Sydney Opera House, der Lyric Opera of Chicago, der Florida Grand Opera, dem Teatro Real Madrid, dem Teatro Municipal de Santiago, dem Mariinsky-Theater in St. Petersburg und der Polnischen Nationaloper in Warschau.

MATHEUS POMPEU

Brasilianischer Tenor mit schönem italienischem Timbre. Er ist an allen wichtigen Opernhäusern seines Vaterlandes – dem Theatro Municipal in São Paulo, dem Theatro Municipal in Rio de Janeiro und dem Palácio das Artes in Belo Horizonte – erfolgreich aufgetreten. Er singt u.a. die Partien des Tamino in Mozarts „Zauberflöte“, des Rodolfo in Puccinis „La Bohème“, des Don José in Peter Brooks’ „Tragödie von Carmen“ (nach Bizets Oper), des Corrado in Verdis „Corsaro“, des Beppe in Leoncavallos „Pagliacci“, des Flaminio in Montemezzis „Amore dei tre re“ und des Arturo in Donizettis „Lucia di Lammermoor“.

Er begeisterte Kritiker und Publikum mit seinem Debüt in der Partie des Jontek in Moniuszkos „Halka“ (mit dem Orchester „Europa Galante“ unter der Leitung von Fabio Biondi) im Rahmen des Warschauer Festivals „Chopin und sein Europa“. Dieselbe Partie sang er ebenfalls an der Polnischen Nationaloper anlässlich der Eröffnung des Moniuszko-Jahres.

Im Jahre 2019 war er Gewinner des Internationalen Adam-Didur-Wettbewerbs und Finalist des Internationalen Moniuszko-Wettbewerbs.

ADAM PALKA

Als gefragter Konzert- und Opernsolist tritt er weltweit auf. Er beteiligte sich u.a. an der Uraufführung der Oper „Comedy of a Dumb Wife“ von Tadeusz Kassern und der konzertanten Aufführung von Rossinis „Italiana in Algeri“ unter der Leitung von Wojciech Michniewski.

Seit 2005 arbeitet er regelmäßig mit der Staatsoper Danzig zusammen. 2007 war er Stipendiat des Teatro Lirico Sperimentale in Spoleto, wo er die Partie des Don Basilio in Rossinis „Barbiere di Siviglia“ sang. Beim Opernfestival in Szeged (unter der Schirmherrschaft von Mezzo TV) interpretierte er die Rolle des Collatinus in Brittens „Rape of Lucretia“.

2008 debütierte er an der Polnischen Nationaloper in Warschau.

In den Jahren 2018–2020 debütierte er u.a. an der Opéra Bastille Paris, dem Teatro Liceu Barcelona, dem Teatro Real Madrid, dem Théâtre de Genève, dem Pariser Théâtre du Chatelet, der Deutschen Oper am Rhein in Düsseldorf, dem Moskauer Bolschoi-Theater und der Staatsoper in Stuttgart (dort ist er Ensemblemitglied). In den folgenden Jahren wird an dem Royal Opera House Covent Garden, der Wiener Staatsoper und der Canadian Opera Company in Toronto auftreten.

JOSÉ MARÍA MORENO

Einer der temperamentvollsten, energischsten und vielseitigsten spanischen Dirigenten seiner Generation. Derzeit ist er musikalischer und künstlerischer Leiter des spanischen Orquesta Filarmónica de Málaga. Er wurde in Palma de Mallorca geboren, studierte Dirigieren am Rimski-Korsakow-Konservatorium in Sankt Petersburg bei Maestro Mikhail Kukushkin.

Als geschätzter Dirigent wird er von führenden Orchestern eingeladen – darunter von dem Orquesta Sinfónica de Madrid, dem Orquesta Sinfónica de Barcelona y Nacional de Cataluña, den Berliner Symphonikern, den Brandenburger Symphonikern, dem Orquesta del Gran Teatre del Liceu, dem Orquesta de Valencia, dem Orquesta de la Comunidad de Madrid, der Oviedo Filarmónica, dem Orquesta Sinfónica de las Baleares, dem Orquesta Sinfónica Nacional de Colombia.

Überdies ist er Musikdirektor des Orquesta Sinfónica de Quintana Roo (Mexiko) und des MúsicaMallorca Festivals. Er trat in der Beijing Forbidden City Music Hall, dem Helsinki Music Center, der Berliner Philharmonie, dem Teatro Liceu de Barcelona, Teatro Colón de Bogotá und dem Teatro de la Zarzuela in Madrid auf.

José María Moreno dirigierte in Rom in Anwesenheit von Papst Johannes Paul II. sowie vor dem König und der Königin von Spanien.

STATE CHOIR LATVIJA

Der Staatschor LATVIJA bildet eine der wichtigsten Institutionen des kulturellen Lebens in Lettland. Der musikalische Glanz des Ensembles wird durch die Stimmkultur sowie die Eigenschaften der lettischen Vokaltradition bestimmt, die sich durch Wärme, Ausgewogenheit und vokale Präzision auszeichnet. Er ist der größte professionelle Chor im Baltikum und konzertiert regelmäßig mit führenden Orchestern und Dirigenten. Seit 1997 ist Māris Sirmāis Künstlerischer Leiter und Chefdirigent des Chores; als Chorleiter ist Māris Ošlejs tätig.

Die sechzig Mitglieder des Chores sind für ihre außergewöhnliche Musikalität und ihre stimmlichen Fähigkeiten berühmt – was den Chor zu einem einzigartigen Instrument macht, das instande ist, praktisch alle Kompositionen, von subtilen A-cappella-Stücken bis hin zu großen vokal-sinfonischen Meisterwerken, erfolgreich aufzuführen.

Der Staatschor LATVIJA arbeitete mit weltbekannten Sinfonieorchestern zusammen, darunter mit dem Royal Concertgebouw Orchestra, dem Sinfonieorchester des Bayerischen Rundfunks, dem London Philharmonic Orchestra, der Hamburgischen Staatsphilharmonie, dem Deutschen Kammerphilharmonie Bremen, dem Israel Philharmonic Orchestra, dem Cada Philharmonic Orchestra, dem Cada Philharmonic Orchestra, dem Cada Philharmonic Orchestra, dem Singapore Symphony Orchestra.

Zu den wichtigsten Errungenschaften des Chores zählt die Zusammenarbeit mit dem Royal Concertgebouw Orchestra und dem Dirigenten Mariss Jansons im Rahmen einer Welttournee zum 125-jährigen Bestehen des Orchesters.

Der Chor gastierte in den größten Konzertsälen der Welt (u.a. in der Hamburger Elbphilharmonie, dem KKL Luzern, dem Royal Concertgebouw Amsterdam, dem National Music Auditorium Madrid, dem Lincoln Center New York, der Shanghai Concert Hall und der Esplanade in Singapur). Er ist sowohl für ihre Musikalität als auch für zahlreiche innovative Projekte international anerkannt. Der Chor wird zu Aufnahmeproduktionen der größten Musiklabels der Welt eingeladen.

GRANDIOSO BEETHOVEN | Missa solemnis

Haben Sie sich schon mal die Frage gestellt, worüber man am schwierigsten schreibt? Klar, vor allem über die größten Meisterwerke – wie beispielsweise über Beethovens **Missa Solemnis D-dur Op. 123**. Einerseits hat man den Eindruck, dass man Selbstverständliches und Klischeehaftes wiederholt. Andererseits – dass man sich in musikalische Details vertieft, was mit emotionalen und existenziellen Erfahrungen der Hörenden wenig zu tun hat. Zum dritten schließlich – dass das innere Erlebnis der Generalpause im Satz „Gloria“ aus dieser Messe (um ein Beispiel anzuführen) absolut unausdrückbar bleibt und die Grenzen des Intimen beunruhigend überschreitet. Durch diese Pause entsteht eine besondere Spannung, die von überwältigender Hilflosigkeit herzurühren scheint: Dies ist eine Erfahrung, die keineswegs zu erzählen ist.

Die „Missa solemnis“ ist das persönlichste, im Religiösen stark verankerte Werk des Komponisten. Im Todesjahr Beethovens veröffentlicht, zeugt sie davon, dass er sich mit der Unvermeidlichkeit des Vergehens abzufinden vermochte. Sie bildet sein längstes nicht theatralisches Opus (nur die Oper „Fidelio“ übertrifft die Messe an Dauer und humanistischem Inhalt), geschrieben vom Künstler, der mit seinem bisherigen Oeuvre alle Grenzen musikalischer Formen (wie Sinfonie, Streichquartett, Sonate) kühn überschritten hat. Zugleich ist die Messe das einzige sakrale Werk in Beethovens Spätwerk. Römisch-katholisch erzogen, war der Komponist keinesfalls ein eifriger Vertreter dieser Konfession – er stellte nicht nur die damalige soziale Struktur in Frage, sondern auch religiöse Rituale, die er mit seiner persönlichen Erfahrung des Heiligen unvereinbar fand.

Vielleicht gab es in Beethovens spiritueller Welt um 1819 eine Krise – der Schöpfer suchte in Dichtung und Musik nach Mitteln, sie zu überwinden. Zu jener Zeit wurde Erzherzog Rudolf Habsburg, Mäzen und Schüler des Komponisten, zum Erzbischof von Olmütz ernannt. Beethoven war jedoch außerstande, die für die Einsetzungsfeier geplante (und mit ausgesprochen großem Eifer komponierte) Kirchenmusik fertigzustellen. Das komplette Manuskript der Partitur, mit einer entsprechenden Widmung versehen, erhielt der Aristokrat drei Jahre nach seiner Inthronisierung.

Wenn man nach ebenso außergewöhnlichen Kompositionen wie „Missa solemnis“ sucht, findet man Bachs „Große Messe h-Moll“ und Händels „Messias“. Im Werk Beethovens selbst würden wir wohl auf seine letzten Streichquartette samt der „Großen Fuge B-Dur“ verweisen – aber auch auf die populäre letzte Sinfonie mit der „An die Freude“.

Den äußerst privaten Charakter der Messe D-Dur betonen auch winzige, aber bedeutende Eingriffe in den liturgischen Text, insbesondere im Satz „Credo“ (auch hier zwingen eventuelle philologische und theologische Kompetenzen der Hörenden dazu, nach dem geheimnisvollen Ziel dieser Eingriffe zu fragen – diese Frage bleibt aber offen).

Zu Beethovens Lebzeiten erklang die vollständige Version der „Missa solemnis“ in Wien nicht; kurz nach seinem Tod wurde das Werk in einer unvollkommenen Fassung veröffentlicht – die Musikwissenschaftler mussten die Absichten des Bonner Meisters gleichsam erst mühsam entschlüsseln (wie im Falle anderer später Werke Beethovens, die zurecht als einzigartiges Phänomen in der Musikgeschichte gelten).

Dem Titel nach handelt es sich um eine „feierliche Messe“ – dieser Begriff bezieht sich nicht auf eine bestimmte liturgische Ordnung, sondern deutet in erster Linie auf die riesige Besetzung hin, die sowohl die konventionelle Form alter Messvertonungen als auch die klassische Form früherer Werke Beethovens sprengt. Zugleich ist dies eine Messe, die aufgrund ihrer Dimensionen – achtzig Minuten Musik – die angemessene Dauer der Kirchenfeier evident überschreitet und sich auf diese Weise in ein „Konzertstück“ verwandelt. Beethoven träumte übrigens davon, große Vokalwerke zu schreiben – die Erfüllung des Traumes ermöglichte die Transgression des allgemein akzeptierten Vorbildes der feierlichen „Krönungsmesse“.

Beethoven gelang es vorzüglich, die Bedeutung fast jedes lateinischen Wortes hervorzuheben. Er gab auch einen deutlichen Beweis für das Vervollkommen seiner Orchestrierungskunst (was bereits in einzelnen Fassungen des „Fidelio“ zu beobachten war). Beachtenswert ist auch die Rückkehr zur barocken Technik des quasi-orgelhaften Einsatzes der Instrumente, ausgeglichen durch die geradezu präromantische Farbpalette, als auch der Verzicht auf die hierarchische Disposition des Orchestersatzes (insbesondere in den Fugen, welche die Sätze „Gloria“ und „Credo“ krönen), wodurch die Instrumente eine ganz außergewöhnliche Autonomie erlangen. Ein Beispiel für Beethovens Einfallsreichtum in dieser Hinsicht ist die Partiturstelle, wo die Sänger den Text „et incarnatus est de Spiritu Sancto“ intonieren – diese Worte dienen als Hintergrund für die hochschwebende Flötenmelodie, die den Heiligen Geist versinnbildlicht. (80')

Piotr Urbański

(Deutsche Fassung von Tomasz Kowalewski)

08.10.
Fr, 19:00

Jazzkonzert
großer Konzertsaal

ESPRESSIVO
Schaeffer | Maseli | Tomaszewski

Sinfonieorchester der Philharmonie Szczecin
Bernard Maseli Vibraphon
Wojciech Myrczek Gesang
Łukasz Poprawski Altsaxophon
Marek Podkowa Tenorsaxophon
Andrzej Świąś Kontrabass
Marcin Jahr Schlagzeug
Paweł Tomaszewski Klavier
Sebastian Perłowski Leitung

15.10.
Fr, 19:00

sinfonisches Konzert
großer Konzertsaal

GRANDIOSO
Elgar | Strauss | Brahms

Sinfonieorchester der Philharmonie Szczecin
Albrecht Mayer Oboe
Rune Bergmann Leitung

Unsere Webpräsenz:
facebook.com/filharmoniaszn | instagram.com/filharmoniaszn | twitter.com/filharmoniaszn
www.filharmonia.szczecin.pl

ORKIESTRA W DZISIEJSZYM KONCERCIE / ORCHESTER IM HEUTIGEN KONZERT

I SKRZYPCE / 1.VIOLINE
Paweł Maślanka – koncert-
mistrz
Monika Sawczuk
Joanna Wójtowicz
Edyta Wolańska
Alina Krzyżewska
Maciej Musiał
Anna Majewska
Dominik Gugąła

II SKRZYPCE / 2.VIOLINE
Robert Smoliński
Anna Muzyk
Małgorzata Borowiecka
Diana Miszkiel-Gugąła
Robert Cybulski
Małgorzata Kazimierczak
Joanna Bauer

ALTÓWKA / BRATSCHE
Grzegorz Sadowski
Magdalena Micke
Galina Smolińska
Wojciech Mazur
Izabela Joniec

WIOLONCZELA / VIOLONCELLO
Katarzyna Meisinger
Natalia Wesołowska
Jacek Tomczak
Małgorzata Mozdrzeń-Siemak

KONTRABAS / KONTRABASS
Michał Mitschke
Paweł Jędrzejewski
Michał Bylina

FLET / FLÖTE
Filippo del Noce
Joanna Kowalczyk

OBÓJ / OBOE
Mateusz Żurawski
Grzegorz Święciuchowski

KLARNET / KLARINETTE
Krzysztof Krzyżewski
Piotr Wybraniec

FAGOT / FAGOTT
Anna Bownik
Zbigniew Kania
Edyta Moroz

WALTORNIA / HORN
Dawid Kostrzewa
Katarzyna Sułkowska
Radosław Zamojski
Oleksandr Melnychenko
Dmitrij Wdowiczenko

TRĄBKA / TROMPETE
Sławomir Kuszvara
Marcin Olkowski

PUZON / POSAUNE
Mateusz Kupski
Andrzej Sienkiewicz
Igor Puszkur

KOTŁY / PAUKE
Jorge Luis Valcarcel Gregorio

ORGANY / ORGEL
Tomasz Witkowski

SPONSORZY

Górnictwo i Energetyka
Konwencjonalna S.A.

Mecenas Roku 2021

BMW
Bońkowscy

Oficjalnym Partner Filharmonii
w Szczecinie jest Dealer BMW Bońkowscy

Partner Filharmonii

Partner Filharmonii

Partner Filharmonii